

**Gemeente
Rotterdam**

Maatschappelijke Ontwikkeling
Onderwijs, Cultuur, Evenementen
Said Kasmi

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Website: www.rotterdam.nl

Van: G.N. van Bokkum
Telefoon: 14 010
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Ons kenmerk: M2410-57 24bo007879

Onderwerp: Restitutie objecten Lombok-schat
en collectie Puputan Badung aan de staat
Indonesië

Datum: B&W 22 oktober 2024

ontvangen bij de Griffie op 25-11-2024

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief/Waarom nu voorgelegd?

Op verzoek van de staat Indonesië, hebben wij besloten om 2 objecten uit de collectie Lombok-schat en 66 objecten uit de collectie Puputan Badung terug te geven. Hiermee handelen we in lijn met de adviezen van de 'Adviescommissie teruggave cultuurgoederen uit koloniale context' die heeft geadviseerd om de stukken onvoorwaardelijk terug te geven. Met deze brief informeren wij u over de restitutie van deze objecten.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

N.v.t.

Toelichting:

De staat Indonesië heeft het Rijk verzocht een aantal objecten terug te geven die vallen onder de collectie Lombok-schat en de collectie Puputan Badung. Het betreft hier ook een aantal objecten die eigendom zijn van Gemeente Rotterdam. De adviescommissie heeft op 12 mei 2023 (collectie Lombok-schat) en 2 oktober 2024 (collectie Puputan Badung) advies uitgebracht over de objecten die werden teruggevraagd.

Collectie Lombok-schat

Het advies van de commissie en het daarbij behorende onderzoek naar de herkomst van de objecten uit de collectie Lombok-schat had primair betrekking op ruim 500 objecten uit de Rijkscollectie. Het onderzoek heeft echter ook uitgewezen dat het 6 objecten betreft die eigendom zijn van gemeente Rotterdam. Het gaat om twee houten beelden die een singa (leeuw) voorstellen en om een percussiegeweer, lans, waterkruik en zwaard met schede, die in beheer zijn bij Stichting Wereldmuseum Rotterdam. In het herkomstonderzoek is vastgesteld dat de 2 beelden naar alle waarschijnlijkheid zijn buitgemaakt op Lombok in 1894 tijdens militaire acties van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger (KNIL). De andere 4 objecten werden bestempeld als mogelijke oorlogsbuit, maar de herkomst daarvan is niet vastgesteld.

De adviescommissie heeft integraal advies uitgebracht over alle objecten die met de Lombok-schat samenhangen. Dit betekent dat zij ook advies heeft uitgebracht over de 6 objecten die eigendom zijn van gemeente Rotterdam. De commissie adviseert tot onvoorwaardelijke teruggave van de 2 singa-beelden, omdat uit de museumregistratie blijkt dat de beelden in 1894 werden buitgemaakt in het paleis van de vorst van Lombok tijdens de Lombokoorlog. De 4 andere objecten hoeven niet te worden gerestitueerd, omdat daarvan niet kan worden vastgesteld dat die objecten zijn buitgemaakt op Lombok.

Collectie Puputan Badung

Het advies van de commissie en het daarbij behorende onderzoek naar de herkomst van de objecten uit de collectie Puputan Badung had primair betrekking op 66 objecten die eigendom zijn van gemeente Rotterdam en in beheer zijn bij het Wereldmuseum Rotterdam. Het betreft objecten zoals doeken, offerschalen, ringen, haarsieraden en krissen.

Uit het herkomstonderzoek blijkt dat het objecten betreffen die in verband worden gebracht met oorlogshandeling van de Nederlandse koloniale staat tegen de Balinese vorstendommen Badung en Tabanan. Na jaren van toenemende politieke koloniale inmenging, werd Zuid-Bali tussen 1906 en 1908 veroverd door de Nederlandse koloniale staat. Op verschillende plaatsen hebben zowel particulieren als het KNIL na de oorlogshandelingen voorwerpen meegenomen uit paleizen en tempels. De commissie concludeert op basis van de gegevens vevat in het herkomstrapport, dat met een redelijke mate van zekerheid is aangetoond dat de verzochte objecten onvrijwillig zijn verloren in een land waar Nederland langere tijd koloniaal gezag uitoefende. De commissie adviseert daarom de objecten onvoorwaardelijk in eigendom over te dragen aan de staat Indonesië.

Restitutie

Op basis van het advies van de commissie en het onderliggende herkomstonderzoek hebben wij besloten om de 2 singa-beelden uit de collectie Lombok-schat en de 66 objecten uit de collectie Puputan Badung terug te geven aan de staat Indonesië. Hiermee draagt de gemeente Rotterdam bij aan het herstellen van onrecht dat de oorspronkelijke bevolking van de koloniale gebieden is aangedaan. Wij hebben aan Wereldmuseum Rotterdam gevraagd om de het transport en overdracht van de beelden namens de gemeente uit te voeren.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

N.v.t.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J. DL'Wigmans

De burgemeester,

C.J. Schouten